

AKTUALNO VPRAŠANJE

Delo kulturno - prosvetnih društev na Gorenjskem v pretekli sezoni ni bilo zadovoljivo. Kaže, da je osnovna težava, ki tare društva in ovira njihovo dejavnost, pomanjkanje finančnih sredstev.

Pri odmerjanju sredstev za kulturo in prosveto, so bile v večini primerov občine na Gorenjskem dokaj ozkogrudne. Vendar pa po podatkih, ki smo jih dobili na Tajništvu za prosveto in kulturo OLO, občine ne izpolnjujejo niti po planu določenih obveznosti

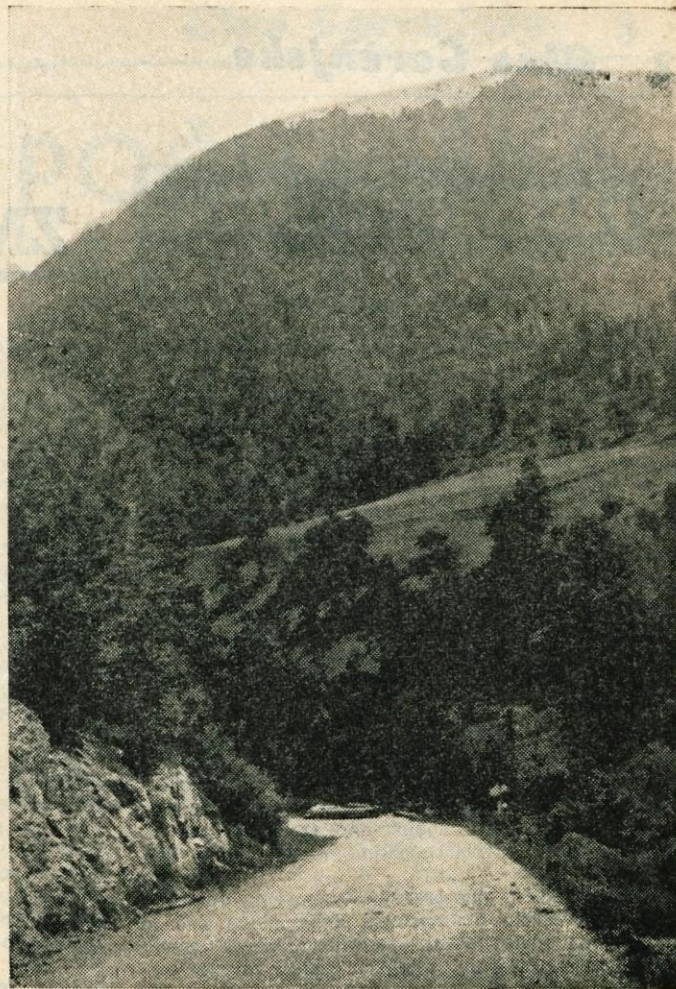
do kulturno - prosvetnih ustanov. Tako je več primerov, da občine uporabljajo sredstva, ki so jih po planu določile za kulturno - prosvetno dejavnost, za druge namene, med drugim za kupovanje prometnih sredstev in drugih, če že ne nepotrebnih, pa vsaj problematičnih predmetov.

V radovljjski občini je bilo po planu določeno, da bodo dobila kulturno - prosvetna društva 1.970.000 dinarjev, športna društva pa milijon dinarjev. Doslej pa so izplačali iz obeh postavk vsega skupaj 25.000 dinarjev. Avtomoto društvu v Radovljici. Tudi v Bohinju je bilo doslej izplačanih kul-

turno - prosvetnim društvom in športnim organizacijam precej manj sredstev, kot je bilo določenih v proračunu občine.

Na zasedanju OLO, ob priliki sprejemanja družbenega plana za l. 1958, je bilo izglasovano načelo, naj sredstva za kulturno - prosvetno dejavnost v letu 1958 na noben način ne bodo manjša, kot so bila v letu 1957. Ustrezni sveti pri ObLO in pa ljudski odbori, so dolžni zagotoviti izpolnitev tega načela.

AKTUALNO VPRAŠANJE

V tem času so izletiti najboljši

Dolina Kokre — izhodišče za čudovite ture

Pred volitvami zadružnih svetov

V bodoče bo na Gorenjskem le okrog 54 Kmetijskih zadrug

Bližnje volitve zadružnih svetov in ostalih organov kmetijskih zadrug so tudi v našem okraju razgibale zadružnike, predvsem pa organizacije SZDL. Slednje so v marsikateri občini prevzele pobudo in se temeljito lotile dela. Tudi Okrajna zadružna zveza je osredotočila svoje delo v to smer. Upravni odbor OZZ je, ko je razpravljal o pripravah na volitve zadružnih svetov, sklenil najprej razjasniti nekatera druga vprašanja v KZ. Med drugim bodo še pred volitvami zadružnih svetov oddvojili od zadrug trgovino in preuredili nekatere zadrugge. Na Gorenjskem je namreč cela vrsta šibkih Kmetijskih zadrug, ki bi po novih predpisih o kmetijskem zadružništvu, le težko odigrale svojo vlogo. O pripravah na volitve zadružnih svetov bodo zadružniki razpravljali na bližnjih polletnih občnih zbiorih KZ.

Predvideli so, da bodo vrsto takih zadrug reorganizirali in združili v močnejše gospodarske enote. O tem so že razprav-

ljali nekateri občinski odbori SZDL skupaj z vodstvi KZ in sprejeli konkretne sklepe. Največ so doslej dosegli v radovljjski občini.

Doslej je bilo na Gorenjskem 69 KZ, po novem pa jih bo le okrog 54. Saj bodo le močne zadruge lahko vskladile svoje delo s predpisi o uvajanju družbenega upravljanja v KZ. Upravni odbor Okrajne zadružne zveze je dal tudi nekaj pripomb k številu članov zadružnih svetov, sodelovanju delavcev in uslužbencev zadrug v zadružnih svetih in tako dalje.

Člani upravnega odbora so razpravljali tudi o kadrovskih problemih v KZ, ki bodo spričo uvedbe družbenega upravljanja v KZ, najtežji.

TURISTI NA BLEDU BREZ VODE

Deževje, ki je pred dnevi dokaj ohladilo naše kraje, je spremenilo tudi izgled blejskih sprehajališč in kopališč. Vendar je tam še veliko gostov in, kot pravijo domačini, se šele sedaj »lahko diha«, kajti prej je bila povsod prava gneča. Tudi te dni je ob obali še veliko sprehajalcev in tudi nemajhno število kopalcev. Ob cestah in na parkirnih prostorih pa je polno vozil z označbami italijanskih, avstrijskih, nemških in drugih mest.

Največ gostov so zabeležili na Bledu letos, 12. avgusta, ko je v vseh hotelih in drugih gostiščih ter privatnih sobah prenočilo kar 2384 oseb. To je rekordna številka.

Prav letošnja turistična sezona s tolikimi gosti pa je hkrati tudi pokazala, da je na Bledu treba čimprej urediti nekatere stvari. Zlasti je potreben vodovod. Letos, sredi največje turistične sezone, se je dogodilo večkrat, da so bili gosti v sobah in hkrati tudi gostišča, sploh brez vode. O potrebi vodovoda je na Bledu govorila že leta in leta. Občina ima to tudi v načrtu. Toda zaradi pomanjkanja sredstev so vodovod puščali v ozadju, kar pa ne bodo več smeli.

Priznati je treba, da je bilo ob letošnji turistični sezoni na Bledu marsikaj novega. Gostje so videli nove trgovine, preurejene parke in sprehajališča. Gosti pohvalno govorijo letos tudi o kvalitetnih in pogostih priveditvah. Toda preskrba z vodo v tem turističnem kraju je eden osnovnih pogojev za turistični napredek v naslednjih sezonah.

K. M.

GLAS GORENJSKE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO

LETO XI., ŠT. 67 — CENA DIN 10.—

KRANJ, 25. AVGUSTA 1958

Tovariš Tito zapustil Gorenjsko

Kranj, 23. avgusta.

Po nekaj dneh bivanja na Gorenjskem, je danes dopoldne predsednik Tito v spremstvu svoje soproge Jovanke, tovarišev Miha Marinka ter generalnega podpolkovnika Milana Željaja in drugih zapustil Gorenjsko. Medtem ko je tovariš Tito v teh dneh obiskal Stajersko in graditelje Avtoceste je danes obiskal staro avstrijsko vojaško kopališče v Logu pod Mangartom, nato pa je nadaljeval svojo pot na Primorsko, kjer se je ustavil v Tolminu in Novi Gorici. Po obisku v teh dveh mestih je predsednik Tito s svojim spremstvom nadaljeval pot proti Brionom.

Obisk iz Poljske

V četrtek, 21. avgusta zvečer, je odpotovala z Bleda delegacija poljskega letoviškega mesta Zakopani. Delegacija, ki so jo sestavljali predsednik mestnega ljudskega odbora Zakopani Viktor Penkala, prvi sekretar mestnega komiteja Poljske združene delavske partije Kazimierz Moździerz in podpredsednik vojvodske planske komisije iz Krakowa dr. Jerzy Kruccata, se je mudila na Bledu od sobote, 16. avgusta.

V tem času so si gostje ogledali delo ObLO, spoznali z njegovo organizacijo, z delom svetov, komisij itd. Se posebej so se zanimali za odnose med občino in podjetji. Ogledali so tudi Bled in okolico. Z vsem kar so videli, so bili izredno zadovoljni.

Ob odhodu so povabili delegacijo ObLO Bled na obisk v Zakopane. Predstavniki blejske občine bodo odpotovali na Poljsko predvidoma prihodnjo spomlad.

-ik

Uspešna komunalna dejavnost v radovljjski občini

PRECEJ NOVIH OBJEKTOV

Nova avtobusna postaja — Še en bazen na kopališču

Komunalna dejavnost v radovljjski občini je dokaj živahna. Predvsem urejajo objekte, ki so v zvezi s tujskim prometom. Tako so že razširili cesto v Drago, trenutno pa urejajo poti ob novem naselju v Lescah. Ze jeseni bodo začeli urejati tudi novo

naselje ob radovljjskem kopališču.

Spričo naraščajočega tujkega in vse živahnejšega lokalnega prometa, so se na Svetu za komunalne zadeve odločili za izgradnjo nove avtobusne postaje. Načrti zanjo so že gotovi. Tudi

lokacija je določena. Postaja bo stala za »Grajskim dvorom«. Za začetek gradnje je potrebno samo še privoljenje občinskega ljudskega odbora.

V izdelavi so tudi načrti za gradnjo novega bazena na kopališču. Obstoječi bazen je občutno premajhen za vse večje število kopalcev. Zato bodo na prostoru, kjer je bilo teniško igrišče napravili nov, večji bazen. Predvidoma ga bodo zgradili prihodnje leto.

Kaže, da bodo letos začeli graditi tudi že prostore za zobno ambulanto.

Stanovanjskih hiš letos občina ne gradi. Pač pa gradijo hiše za svoje delavce podjetja »TIO«, »Veriga« in »Plamen«. Pripravlja pa se na gradnjo tudi podjetji »Pletenina« in »Sukno«. Po dosedanjih izračunih bo nekaj sklada za stanovanjsko gradnjo letos ostalo neizkoriščenega.

Ker je stanovanjska stiska tudi v radovljjski občini precejšnja, bi kazalo prihodnje leto zamujeno nadoknaditi.

-ik

Premalo konkretnih predlogov

Sindikalni pododbori v jeseniški železarni razpravljajo o predlogu za nove tarifne pravilnike

V petek popoldne so se sestali v dvorani Delavskega doma na Jesenicah predstavniki sindikalnih pododborov jeseniške železarne. Razpravljali so o predlogih, ki jih pripravljata komisija za tarifna vprašanja in DS za Centralni odbor sindikatov. Predloge morajo dostaviti v Beograd do 1. septembra. Gre namreč za to, da morajo Centralni odbori sindikatov in strokovna združenja proizvajalcev, kot tudi družbene organizacije, odslej delati skupno tarifne sporazume za posamezne gospodarske panoge ali skupine podjetij. Tarifni sporazumi bodo vsebovali enotna družbena merila za nagrajevanje delavcev.

Na sestanku so govorili predvsem o tem, kako naj bo tarifni sistem urejen, da bo čimbolj vzpodbuden. V zvezi s tem so bili mnenja, da bi bilo treba najprej urediti razpore med podjetji črne metalurgije. Predlagali so, da bi znotraj podjetja uredili razpore glede na delov-

no dobo in kvalifikacijo, kar naj bi predvsem omejilo fluktuacijo delovne sile.

Ker je bilo še precej nejasnosti in premalo konkretnih predlogov, so se na sestanku domenili, da bodo o teh problemih ponovno razpravljali v sredo popoldne. Med tem časom bodo o tem razpravljali tudi sindikalni pododbori skupno z delavci in sestavili svoje predloge.

-k

Težave zaradi ozkogrudnosti

V blejski občini bi lahko uspevale tri zadrug — Pomanjkanje strokovnega kadra — Vse KZ brez skladišč

V blejski občini so trenutno štiri kmetijske zadrug, iz sicer na Bledu, v Gorjah, Ribnem in Bohinjski Beli. Razen slednje imajo vse zadrug pogoje za gospodarski razvoj. Zadruga v Bo-

hinjski Beli pa ima le 85 članov in je gospodarsko šibka. Po novih predpisih, ki določajo, naj bi bilo v zadrugi vsaj 100 gospodarstev, pravzaprav sploh ne bi zadržniki iz Bohinjske Bele mogli voliti zadružnega sveta. Zato se že dalj časa menijo, da bi se zadruga v Bohinjski Beli priključila KZ Bled.

Kaže pa, da večina zadružnikov iz Bohinjske Bele s to združitvijo ne bi bila zadovoljna. Zato bodo verjetno tudi vnaprej v občini 4 zadrug, vsaj toliko časa, da zadružniki iz Bohinjske Bele ne bodo sami uvideli, da se jim bolj splača sodelovati v gospodarsko močnejši enoti.

Osnovni problemi, ki tarejo vse zadrug, je pomanjkanje strokovnega kadra. V vsej občini imajo le enega agronoma, in to na občinskem ljudskem odboru. Druge nimajo niti srednjega kmetijskega kadra. Zadrugam se maščuje, ker v preteklih letih niso štendirale niti enega dijaka, oziroma študenta na kmetijskih šolah.

Problem zase, je odkup viškov. Na področju vseh zadrug v občini je precej krumpirja, letos pa tudi jabolk, ki bi jih lahko odkupile. Toda zadrug nimajo doslej niti enega skladišča, ka-

mor bi spravljale odkupljeno blago. To odkup zelo ovira, če že ne onemogoča. Trenutno gradi skladišče le KZ Bled, in sicer na Rečici. Vendar skladišče do jesenskega odkupa ne bo zgrajeno. Letos bo treba torej pripraviti takojšen odvoz odkupljenih pridelkov. V nobenem primeru KZ ne bodo smele dopustiti, da bo zaradi pomanjkanja skladiščnega prostora zavladala pri odkupu anarhija.

-ik

Gorjani bodo praznovali

Vsako leto konec avgusta imajo Gorjani svoj krajevni praznik. Takrat se spominjajo prvih žrtev okupatorjevega terorja. Osemindvajsetega avgusta 1941. leta je bilo v Spodnjih Gorjah ustreljenih pet talcev: Franc Soklič iz Krnice, Janez Zupan iz Nomenja, Jože Pekon iz Bl. Dobrave ter Jožef Repe in Karol Repe iz Sp. Gorij. Spominu prvih žrtev se bodo Gorjani letos oddolžili 31. avgusta z žalno komemoracijo pred spomenikom. Razen tega pa bo ta dan še vrsta drugih prireditev, na kar se že dlje najskrbneje pripravljajo.

Blejska kmetijska zadruga bo zgradila prostorno skladišče za kmetijske pridelke — žal nekoliko pozno

PABERKI PO SVETU

KRUTA ALTERNATIVA

Angleški filozof Bertrand Russel je pred kratkim izjavil:

»Storiti moramo vse, da bodo ljudje na vsem svetu spoznali, da bo morebitna atomska vojna pomenila konec človeške vrste. To se jim mora povedati! Optimisti sicer govorijo, da bi manjše število ljudi v Patagoniji, lahko ostalo pri življenju. Morda! Toda dalekosežni radioaktivni učinki morebitne atomske vojne, bi verjetno povzročili, da bi zemlja postala neprimerna za človeško življenje sploh.«

Kljub temu, da nekateri »znanstveniki« vpijejo, da nevarnost pred radioaktivnim sevanjem ni tolikšna, ima prav Russel. Njihovo zagotavljanje je le opravičevanje za nadaljnje preizkušanje atomskega orožja!

ENOSTRANSKO

Madridski časopis »ABC« je uspeh ameriške atomske podmornice »Nautilus« komentiral takole: »Ta uspeh pomeni znanstveno vojaško prednost ZDA..., ker odkriva značajne slabe strani Rusije.«

Očitno precej enostranska ocena nedvomnega uspeha ameriške podmornice. Vsak gleda pač le skozi svoja očala! Britanski »Daily Mail« je zadevo ocenil boljše. Pisal je: »Kakšen smisel ima še potemtakem oboroževalna tekma?« »Nautilus« je postavil torej ZDA pred Sovjetsko zvezo. Toda doklej?«

INDIREKTNA AGRESIJA

Na zadnjem, izrednem zasedanju Generalne skupščine OZN, je bilo precej govora o Dullesovi tezi o »indirektni agresiji« na Srednjem in Bližnjem vzhodu. Američani so sedaj ta pojem konkretizirali. Objavili so sporočilo, da je radio Bagdad nastavljal dva Egiptčana za napovedovalca — in tema napovedovalca pripisali krivdo za »protizapadnjaško« (beri: samostojno) obravnavanje svetovnih problemov.

To so proglasili za indirektno agresijo Združene arabske republike!

CIRKUS NAMESTO TOVARNE

Moskovska »Pravda« je pred dnevi ostro grajala početje direktorjev nacionalnega ekonomskega sveta v kazahstanski oblasti Karagunda. Le-ti so iz državnih sredstev zgradili bazen za kopanje, velik cirkus in druge »nepotrebne« stvari, namesto, da bi sredstva porabili za izgradnjo metalurške tovarne ter nadaljnje izkoriščanje petrolejskih vrelcev in premoga.

Kaže, da se ljudje še niso naučili samostojno razsodno odločati!

IZDAJA ČASOPISNO PODJETJE »GORENJSKI TISK« / UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR ODGOVORNI UREDNIK SLAVKO BEZNIK / TELEFON UREDNIŠTVA ŠT. 397 — TELEFON UPRAVE ŠT. 475 / TEKOČI RAČUN PRI KOMUNALNI BANKI V KRANJU 107-70-1-135 / IZHAJA OB PONEDELJKIH IN PETKIH / LETNA NAROČNINA 600 DIN, MESEČNA NAROČNINA 50 DIN

V tem tednu bo v glavnem spet lepo vreme, le v drugi polovici je pričakovati kratkotrajnih krajevnih padavin.

LJUDJE IN DOGODKI
ZMAGA V STEKLENI PALAČI

Palačo Združenih narodov v New Yorku radi imenujejo »steklena« ne zgolj zategadelj, ker je dejansko njen videz tak zaradi stotine velikih oken, marveč tudi zato, ker je nekakšen barometer za mednarodno življenje. Kakor hitro se začne nenadno vrvenje po hodnikih in nervozna zasedanja po večjih in manjših dvoranih, tedaj z gotovostjo lahko trdimo, da gre za usodna ali odločujoča vprašanja v svetu.

Tako je bilo tudi tokrat, ko so članice organizacije Združenih narodov poslane v Stekleno palačo svoje delegate, da bi ti na izrednem zasedanju odločili o krizi na Bližnjem vzhodu. Na zasedanje je prišel celo ameriški predsednik Eisenhower — prvič po petih letih — in odprl razpravo s svojimi šestimi predlogi za rešitev perečega položaja v znanih petrolejskih deželah. Odveč bi bilo, če bi zdaj obravnavali potek razprave po tem, kaj je kdo povedal ali kakšne resolucije so predložile posamezne države ali skupine držav, kajti to je že za nami. Včeraj in danes se je začela Steklena palača polagoma prazniti in še dan, dva, pa bo vse mirno in zapuščeno po dvorinah. Vendar pa je prav, če se

ustavimo pri dejanskem rezultatu, ki ga je prineslo to izredno zasedanje Združenih narodov. Soglasno je bila sprejeta resolucija arabskih dežel potem, ko so umaknili sovjetsko resolucijo in resolucijo sedmih Zahodnih držav.

Kaj to pomeni? Vsekakor nekaj izredno važnega. Čeprav so arabske države svojo resolucijo skrbno sestavile in jo kompromisno prilagodile tej in oni glavni smeri, je vendarle značilno to, da so pravzaprav one same, prek podpore Združenih narodov za zdaj odločile o usodi vprašanj, ki so tesno povezana z nedavno intervencijo z ameriške in britanske strani. Drugič je važno dejstvo, da je vseh enainosemdeset članic organizacije Združenih narodov priznalo arabskim državam to, kar jim gre.

To pa še ni vse, kar je pokazal nedavni sestanek v Palači narodov. Jasno in odločno je povedal, da ni več mogoče vztrajati pri politiki blokov, pri koristih velikih sil in njihovega boja za prestiž, marveč da samo politika mirnega sporazumevanja lahko prepreči krize in druge nevarne mednarodne zapletljaje.

Nekoč je veliki ameriški državnik Monroe uveljavil za Ameriko geslo: »Ameriko Amerikanem!« Prav podobno vodilo bi morali spoštovati na Bližnjem in Srednjem vzhodu: »Arabske dežele Arabcem!« Vsekakor kaže, da je zmaga arabske resolucije na izrednem zasedanju v New Yorku prva stopnica na tej poti in da pomeni za ves arabski svet podubo za nadaljevanje te poti. Če jo bodo spoštovale tudi velike sile, tedaj v tem delu sveta zlepa ne bomo več našli sovod smodnika, ki bi grozili, da bodo zdaj zdaj razvneli svetovni požar. Kakor je poudaril vodja naše delegacije na zasedanju, državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović »so krize, ki so na Srednjem vzhodu ogrožale mir, prihajale predvsem zato, ker ni bila spoštovana volja narodov, da bi v mednarodnih odnosih hodili po svoji poti«. Ta »pozitivni nevtalizem« je naravna oblika osvobodilnega procesa na tem področju, katerega cilj je neodvisnost in likvidacija kolonialnih ostankov. Enakopravnost in nevmesevanje so prvi pogoj za normalen in miren razvoj tega področja.

JELO TURK

v nedeljo smo zabeležili

JESENICANI PRI ODKRITJU SPOMINSKE PLOŠČE NA TRIGLAVU

Jesenice, 24. avgusta.

Planinsko društvo iz Jesenic je organiziralo množičen izlet na Triglav k odkritju spominske plošče prvopristopnikom na Aljaževem stolpu vrh Triglava. Prva skupina je odpotovala z Jesenic včeraj dopoldne, druga pa popoldne. Obe skupini sta prespali noč pod Triglavom in odšli danes zjutraj na vrh Očaka, da bosta prisostvovali odkritju spominske plošče in tako v imenu jeseniškega planinskega društva počastili spomin nepozabnih gornikov v zgodovini našega planinstva Luko Korošca, Matevža Kosa, Štefana Rožiča in Lovrenca Willomitzerja, ki so pred 180. leti prvič prišli na vrh Triglava.

U.

BOHINJ SE PRAZNI

Zaradi nalivov in hitre ohladike, so začeli turisti zapuščati Bohinj. Medtem ko je bil pred dežjem ves bohinjski kot prenatrpan s turisti, tako da so mnogi spali na skednjih, so sedaj v hotelih že na razpolago prosti ležišča.

Od inozemskih gostov, je bilo v tej sezoni v Bohinju največ Tržčanov. Po približnih ocenah jih je bilo 30 %.

MODNA REVIIJA IN KONCERT NA BLEDU

Bled, 24. avgusta.

Sinoči je bila v Kazini na Bledu modna revija z naslovom »Ogled mode«. Za številne gledalce je bila prireditev predvsem zanimiva zaradi tega, ker so na reviji sodelovala s svojimi modeli le slovenska tekstilna industrijska podjetja z najnovejšimi ženskimi in moškimi jesenskimi ter zimskimi vzorci.

Ni manjša poslastica za goste na Bledu, pa je bil petkov Večer operne glasbe. O kvaliteti koncerta nam pričajo priznanja imena nastopajočih: violinist Igor Ozim, sopranistka Jelka Rupnikova, baritonist Marcel Ostashevski ter pozavnist Adolf Koletnik. Soliste je spremljal mali orkester iz Maribora pod vodstvom Pavla Brzljaja.

»SEN KRESNE NOČI« OB ŠOBČEVEM BAJERJU Radovljica, 24. avg. — Sinoči je »Svoboda« iz Lesc uprizorila na prostem pri Šobčevem bajer-

ju Shakespeareovo dramo »Sen kresne noči«. Mlade igralce je za to zahtevno odrsko delo skoraj tri mesece pripravljala umetniški vodja Čufarjevega gledališča z Jesenic, tov. Bojan Čebulj. Uprizoritev je na zadovoljstvo vseh gledalcev lepo uspela in če bo vreme igralski družini iz Lesc naklonjeno, bodo tudi nočjo predstavo ponovili.

VESELIH OBRAZOV SO ODŠLI NA ODSLUŽENJE KADROVSKEGA ROKA

Kranj, 24. avg. — Danes je odšlo iz Kranja okoli 50 fantov iz kranjske občine na odsluženje kadrovskega roka. Največ jih je šlo v Makedonijo, ostali pa v druge republike. Želimo jim, da bi se v času služenja obveznega vojaškega roka kar najbolje počutili in se z novimi močmi in znanjem vrnili na svoje domove.

-an

MITING AK TRIGLAV

Kranj, 24. avgusta.

Na stadionu Triglava je priredil danes atletski klub interno tekmovanje pred republiškim mladinskim prvenstvom, ki bo prihodnjo nedeljo v Ljubljani. Mladi atleti so pokazali dokaj dobro pripravljenost, saj so dosegli vrsto osebnih rekordov.

Boljši rezultati — moški — 100 m: Skumavec 12,0; Ovsenek 12,7; 500 m: Skumavec 40,5; Stružnik 40,7; 1000 m: Grašič 2:48,0; 5000 m: Florjančič 9:42,0; skok v daljino: Koren 560 cm, Skumavec 549 cm; skok v višino: Rakovič 158 cm, Koren 155 centimetrov; troskok: Koren 11,45 m; Ošina 10,92 m; skok s palico: Fležar 280 cm, Rakovič 280 cm; met diska (1,5 kg): Stružnik 35 m, Koren 27,32 m.

Ženske — 400 m: Jamnik M. 1:13,3; skok v višino: Puhar 126 cm; met diska: Puhar 21,65 metra.

L. S.

KRANJSKA RAZGLEDNICA

GORDIJSKI VOZEL

Kranj — Savski most, ob 2. uri popoldne

LISTJE JE ŠUMELO

Z raven mostu čez Belco stoji ob cesti, ki pelje proti Kranjski gori, hiša in gospodarsko poslopje Jurčeve kmetije. Sadovnjak za hišo je že v reber zasajen. Kdove kateri gospodar je ta košček zemlje ukradel gozdu, ki sili s strmega pobočja v dolino k cesti.

Bilo je leta 1944, ko je bila dolina že vsa preprežena s kurirskimi stezami, ki so povezovala Gorenjsko s Primorsko in Koroško. Okupator je v svoji nemoči iskal pomoči pri vedno bolj redkih domačih izdajalcih; vse do zadnjega možje v zelenih uniformah kar niso hoteli vreči puške v koruzo. Vztrajali so v tišem upanju, da bodo le nekoč doživeli svoj »veliki lov«. Postavljali so zasede, uprizarjali hajke in storili vse, kar je bilo v njihovi moči, da bi fantom v gozdovih življenje kar najbolj pristudili.

Ceprav se jim to ni nikdar posrečilo, pa so s svojim večnim stikanjem po skritih grapah in odmaknjenih krnicah spravili dečke v večno negotovost. Svojih taborišč pač niso stražili, zato pa niso nikdar ostali daj časa na istem mestu. Kakor normalni so se neprestano selili po Karavankah sem in tja od Milnice do Belce. Ob času, ki ga imam v mislih, so se utaborili v gozdu nad Jurčem. Ker je bilo taborišče šele novo, so v njem zaživeli precej brez skrbi. Z ozke ploščadi, kjer so si uredili svoje zasilno domovanje, so skozi vejevje imeli pregled nad cesto, železnico in Savo — tremi zaprekami, ki so jih na svojih kurirskih poteh vsi enako sovražili.

Tisti večer so še pozno bedeli, kajti Dušan se je zakasnili. Že po njegovih breskrbnih korakih so čutili, da bo noč mirna, prav nič »kurirska« ni bila njegova hoja. Kljub temu so ga pozdravili kakor vedno z vprašanjem:

»Kako?«

»Dobro, kar pogrnite se po pogradih. Šele zjutraj bosta šva dva na pot!«

Menda ga ni bilo povelja, s katerim bi jim bilo bolj ustreženo. Hitro so poplegli in ko je Dušan sedel na rob svojega ležišča, je slišal mirno dihanje svojih tovarišev. Spali so.

Legel je na hrbet in gledal v temo. Čas se je zanj ustavil; sredi najlepših misli so se mu zaprle veke.

Zdrnil se je, se vzel pokonci in se naslonil na roko. Napeto je poslušal v temo. Zdelo se mu je, da je slišal hojo. Čisto blizu. Zdaj pa je v grobni tišini slišal le svoje srce, ki mu je divje razbijalo in sililo nekam v grlo.

Celo večnost je tako negibno slonel; v zapestju mu je roka začela mrtveti. Nič ni bilo. Sanjal je. Kdo naj bi le bil, ko pa prav nihče ne ve za tale njihov prostor.

Poravnal se je spet na ležišču, zaspati pa ni mogel. Skušal si je dopovedati, da ni bilo nič. Tedaj — čuj! Listje je zašumelo prav pod njihovo ploščadjo.

V hipu so imeli vsi orožje v rokah. Z vseh strani so v temi prihajala zmedena vprašanja prebujenih tovarišev.

»Kaj? Kje? Koliko jih je?«

Noben napor ni zalegel Dušanu, ki jih je hotel zaustaviti; vsi po vrsti so lezli iz kolibe ven, v temo; ven iz dozdevne pasti, v kateri so se nenadoma znašli. Gozderji so zadevali ob kamen, suhe veje so se lomile pod nogami, listje je šumelo... Sovražnik pa molčal!

Počasi so vstajali obrisi gora iz mučne teme. Še bolj počasi so lezli kurirji iz svojih skrivališč. Le kaj je bilo ponoči?

Odgovor se jim je ponudil sam, ko so se približali taborišču: izpod njega je skočila lisica s svojim mladim zarodom ter se pognala iskat nov mirnejši brol. Pri tem je listje zašumelo, da je bilo veselo.

Fantje so se spogledali.

»Mejdun, lisica! Si jo videl, kaj?«

»Videl, zalego lisičjo! Pa ti gre in...«

»Lisica! Prekleta žival prav po lisičje nas je! Jaz pa ponoči kar po vseh štirih v hrib!«

Pa se jim je njihov strah poplašal: zdaj so vsaj vedeli, da je njihovo novo bivališče varno pred ljudmi.

-S-

KРАНJ NA MORJU

POČITNIŠKA SREČANJA

Paberkovanje po ankaranski plaži in še kaj

Srečal sem znanca, ki je takole ternal:

»Prekleti Kranj. Do grla sem ga sit. Kamor koli se obrneš — sami znani obrazi. Kam naj grem, da se jih vsaj za nekaj dni otresem?«

»To pa res ne bo težko,« sem zajel njegov obup. »Le do Ankarana se potrudim. Tjakaj Kranjčani sploh ne zahajajo.«

Veste, saj po naravi nisem zloben, to pot me je pa nekaj

pačna. Samo ta preklicani »Roblek« hodi vsem na jetra... »Kje pa imate gradbeno podjetje?« Projekt in tovarna »Inteks« iz Kranja svoja počitniška domova?« sem brskal naprej po znančevi vsevednosti. »Vidiš tiste lične hišice tamkaj ob morju? Tisto je Projektova kolonija, Inteksove pa od

darijo pri njih. Vsega, kar mi je povedala, pa res ne bi ponavljal. Skratka: krasno se počutijo, pa basta! Ta hip so pa vsi na plaži.

PABERKI S PLAŽE

Nenadoma me je hudo zaskrbelo, kaj neki počno Kranjčani v Ankaranu? Tri ali štiri sem vprašal, pa mi je vsak takole povedal: »Kopljemo se, jemo in spimo. Kaj pa maj sicer počnemo?«

Nekdo je škodoželjno še tole pristavil: »Iskrani pa vrh vsega še hribolazijo.«

Ubral sem jo na plažo. Hodil sem po obali, pasel zijala, pozdravljal na levo in desno in se počutil kot v Kranju. Madonca, kdo bi si mislil, da bom našel tu pol Kranja!

»Glej ga, kaj pa ti tukaj?« me je s sto in stokrat, do kosti oguljeno frazo pozdravil znanec. Na moč bedast se mi je zdel njegov pozdrav. Spet me je obšla zloba in, medtem ko sem mu prijateljsko stresal roko, sem mu iz dna srca privoščil, da ga je sonce ožgalo do živega. Bil je rdeč kot paprika.

Ko se nama je trenutek nato pridružil še en kranjski »rdeček« z mokro brisačo krog ramen, smo načeli pomenek o sončenju.

»Preklete, tega pa ne razumem,« je začel razvijati svojo tezo prvi. »Že nekaj dni opazujem Svede. Hudič naj me vzame, če niso iz čudnega testa zgneteni. Ko pride prvič na plažo je bel kot sir. Meni nič — tebi nič se ves dan valja na soncu kot mumija, pa komaj to-

»Osem... devet... devet... deset...« so se jeli oglašati ocenjevalci komisije.

Pogledal sem, koga tako visoko vrednotijo. Zamudil sem. Obraza lepe kopalke nisem več videl, ker se je medtem že izživajoče odzibala mimo. Strokovnjaško sem ugotovil le, da je plavalaska precej visoko nasajena.

Ocenjevalna komisija se pa s tako bliskovitim in površnim vrednotenjem očitno ni strinjala. Začeli so z žolčno debato in se naposled, ko so drug za drugega ugotovili, da sploh nimajo kriterija za ocenjevanje žensk, spravili nad novo žrtev v omamnem bikiniju.

Prepira je bilo na mah konec. Začeli so znova: »Ocenov strokovne komisije, prosim!«

PREKLICANI BIKINI!

»Daj no, pazi na oči! Saj jih imaš čisto na pečljih,« se je zdajci oglasilo za mojim hrbtom. Misleč, da velja opomin meni, sem se bliskovito obrnil. Nič takega ni bilo. Opomin je veljal nekemu kranjskemu zakoncu, ki je »izzven konkurence« sodeloval s strokovno komisijo.

»Kaj res nimaš drugega opravila kot pasti zijala na ženskih stegnih!« ga je neusmiljeno pestila njegova zakonska družica. »Saj pravim, brž ko ugledaš v bikini oblečeno babnico, si ves iz sebe.«

Možiček, ki je vse doslej z oslovsko potrpežljivostjo prenašal napade boljše polovice, je zdajci vsekal:

»Pa obleci bikini, da bom še tebe gledal!«

Ročno sem se zasukal na peti in jo ubral z ogroženega področ-

Pa recite, če ni pri Projektovcih zares fletno!

obsedlo. Niti trenil nisem z očesom, ko sem opazoval vzhienost, ki se je polastila moje žrtve...

SREČANJE Z »ROBLEKOM«

Kar brez ovinkarjenja. Prvi vtis, ki sem ga bil deležen na ankaranskih tleh, je bil več kot presenetljiv. Prvi človek, ki sem ga srečal, je bil Kranjčan. Koj sem ga vpregel — bil mi je za vodiča.

»Govori, bratec, jaz bom pa pisal!« sem ga pri prič vzpodbudil.

Pogled mi je obtičal na dokaj velikem poslopju vrh hriba.

»Kaj pa je tisto tam gori?« sem pokazal proti vrhu.

»Vidiš, hrib se imenuje Roblek. Sami smo ga tako krstili. Iako nas vsaj domotožje po Gorenjski preveč ne pesti. Tista bajta tam gori je pa Počitniški dom tovarne »Iskra« iz Kranja. Tamkaj životarijo »Iskrani.«

»Životarijo? Kako to misliš?« sem se začudil.

»Životarijo, kaj pa drugega,« je ujedljivo branil svojo trditve. »Kaj pa je to drugega kot životarjenje, če moraš vsak dan dvakrat v dolino na kopanje in potem spet v najhujši pripekli navkreber domov. Kar pobaraj jih, kakšno jim je pri duši takrat, kakšno rinejo v breg. Vraga, 20 minut hribolazenja v najhujši sončni pripekli — to niso mačkine solze.«

»Pa je menda Dom kljub neprimerni legi vedno dobro obiskan?«

»Kajpada, kdor noče pod šotore v Moščeničko drago, mora pač semkaj v ta »deveta nebesa«. No, pa gre vsak le enkrat na led. Čakaj, še s številkami ti bom postregel. Dom je odprt od 1. junija pa do 30. septembra. Doslej je v njem letovalo 443 odraslih in 161 otrok. Sicer je pa za njihovo udobje kar najbolj poskrbljeno. Celo televizijski sprejemnik imajo. Praviijo, da tudi hrana ni tako na-

tod ne bova videla. Oni so se pa vgnezdili na oni strani, tik ob obali. Vse kaže, da niso poseben navdušeni nad hribolazenjem, ker niso sledili zgledu Iskranov.«

»Glej ga, saj tako govoriš, kot bi ne bil sam Iskran,« sem ga zbodel.

Vrnil mi je milo za drago. »Figo, Iskran. Lani so me že spravili tja gori, letos sem pa »privatnik«. Tamkaj na obali sem si postavil svoj wigwam. Pa tako blizu morja sem se utaboril, da bi me prvo noč skoraj plima odnesla s šotorom vred.«

PRI PROJEKTOVCIH JE »FLETNO«

Dlje ko sem gledal Projektov počitniški dom, bolj mikaven se mi je zdel. Ko pa sem stopil med lične weekend hišice in občudoval vzoren red krog njih, me je obšlo pravo pravcato vzhienje. Koj sem se zapel v razgovor s tukajšnjimi domovalci, ki so zadovoljnih obrazov posedali pod pestrobarnimi senčniki. Toliko hvale pa res še nisem slišal. Nekaj časa sem zapisoval, potlej sem se pa le ustrašil. Od same hvale bi mi utegnili še beležnico raznesti. Samo nad nečem so se vsi, kot en moč, pritoževali: dnevi namreč prehitro minevajo...

Eden izmed zadovoljčev je pa celo takole pribil: »Matiček, če je v nebesih tako fletno, potlej pa koj podpišem...«

KAJ PA PRI INTEKSU?

Ko sem nekaj kasneje prestopil mejo Inteksove »rezidence«, sem se zaman oziral po prebivalcih. Po dolgem in počez sem obhodil vso kolonijo in imel pri tem dovolj časa, da sem do sita napasel zijala. Ko sem preštel vse weekend — deset ali enajst jih je bilo — in ko sem vtaknil glavo v tri ali štiri šotore in se prepračal, da bi tod še angelci živeli, sem le staknil neko žensko. Jedetana, ko bi jo slišali! Kar med se ji je cedil iz ust, ko je govorila o vseh ti sočernih prijetnostih, ki gospo-

Tisti, ki jih tare revmatizem, so kaj radi čofotali po »atomskem« blatu. Pravijo, da je blato zares radioaktivno

liko rdeče brave nabere, kot naš človek v pol ure. Zvečer gre spat, zjutraj je pa spet bel kot sir.«

OCENO PROSIM!

Na uho mi je zdajci udaril glas: »Ocenov strokovne komisije, prosim!« Tako resno je izzvenelo, da sem se nehote obrnil in pogledal, kdo je avtor tega poziva. Pogled mi je obtičal na družbici iz Kranja, ki je z vso zagnanostjo ocenjevala lepe kopalke, ki so se »po pavovsko« sprehajale po plaži in radodarno razsipavale svojo goloto.

»Ocenov, prosim!« je še enkrat pozval možakar, čigar mladim letom je že zdavnaj odzvonilo poldne.

ja, kajti grozilo je, da bo zdaj zdaj prišlo do družinske nevihte. Kako tudi ne, saj je bil tisti navet o bikini — kopalakah za 90 kilogramsko ženico le prezloben.

KOMARJI... KOMARJI...

Brž ko je sonce »utonilo« v morju, sem se srečal z drugo platjo ankaranskega življenja — s komarji. Te pošasti (resnično zaslužijo to ime!) so tako krvoločne, da zagrene našim vrlim Kranjčanom prenekatero večerino in nočno urico.

AVSTRIJA: 18, let, dekle z veliko maturo

»Pri vas je vsak drugi človek študent. Neverjetno. Skoraj nikogar več si ne upam vprašati, kaj je po poklicu. Kvečjemu še: kaj študira.«

Pri nas? Borba za kavalirje. Dekle brez kavalirja sploh ne more na ples. Kaj ni to nekaj strašnega?«

Dobro pozna avstrijski šolski sistem in se ne more odločiti za svojo bodočnost. Slovenci na Koroškem? Da imajo celo svojo gimnazijo? To sliši prvič v življenju. Sicer pa so ji naši kraji všeč. Ljudje tod so simpatični. Ona tudi...

NEMČIJA: 18 let, fant z veliko maturo, bodoči jurist

»Atomsko oboroževanje? Motite se, če mislite, da smo se na volitvah odločili za »Mataadorje« in Straussa! Ne, mi smo glasovali za naš življenjski standard, za ustaljeni način življenja. Svoje pozicije moramo pač braniti. Smešno, če nam to kdo zameri! Mar se bomo oboroževali s sulicami in loki?«

Neverjetno razgledan fant. Tako razgledan, da me je kar zaskrbelo. Cisto natanko je vedel, kakšne obveznosti je Nemčiji naložil verski mir in prav dobro je vedel, da bi morali Nemci svoje dolgove iz prve svetovne vojne plačevati do leta 1965. Menda ne bo nihče oporekal, da je bila zanje edina rešitev v novi vojni.

»No da, izgubili smo jo. Kljub temu pa je zdaj skoraj cel svet naš dolžnik!«

»Menite, da se da z denarjem plačati mučenje, požig, streljanje talcev...?«

»Ampak, čakajte vendar, to je bila vojna...«

... ki je nismo začeli mi!«

Za čuda simpatičen fant. Opazil sem, da ga ženske gledajo z rahlo primesjo ljubezni. Razigran, odličen družabnik, vseskozi vključen in pozoren. Vsake počitnice potuje z avto-stopom. Na Švedskem in Norveškem je živel bolje, če je govoril angleško. Očitno je, da Norvežani ne morejo pozabiti zoprnih razglasov o ustrelih v nemščini. Na Finskem pa da je čisto drugače. Tu pri nas je »sehr schön«. Toda...

»Kakšne koristi imate od tega, da ste priznali Demokratično republiko Nemčijo?«

Več kaj, fant, nismo tiste vrste ljudje, ki bi iskali povsod samo lastne koristi. Svet gledamo tak, kakršen je, in boli nas, da ni tak, kakršen bi moral biti. Strah nas je ob spoznanju, da ga pri nas že zdaj gledate takšnega, kakršen naj bi bil po vaših željah...

JUGOSLAVIJA: 18 let, dekle z veliko maturo, bodoča juristka

»Do smrti sem se naplesala! In »on« odlično pleše. Položaj ima in denar. Všeč mi je.«

Mislil sem, da jo resnično zanimajo samo moški. Že njena izzivalna obleka in obnašanje mi ni dalo kaj drugega sklepati. Pa ti njeni moški! Imeti bodo morali naslov, položaj in denar. Če že prvega ne, vsaj drugo in tretje. Človek ne ve, kam bi jo dal: med življenjske realiste ali moralne izmečke.

»Politika? Dajte no mir! Mene zanimajo črne obleke in avtomobili.«

Če omeniš mladinske brigade, se samo pomilovalno nasmejne. Tam vendar ni nič »majestic«, nič »bogoskega« in »kolosalnega«.

Sprašujem se, kaj je delala mladinska organizacija na gimnaziji, kjer je študirala. Dekle je popoln anohronizem. Ali pa tudi ne! Za zdaj, vse tako kaže, s svojimi sto let starimi nazori kar dobro uspeva.

JUGOSLAVIJA: 18 let, dekle z veliko maturo, cilj: medicina

»Heineja imam nad vse rada. Vesela sem, da ga lahko berem v originalu. Vedno imam občutek, da skoraj ničesar ne vem.«

Skromin je, pa vendar vesela in polna življenja. Cisto taka, kakršna mora biti abiturientka, ki ima pred seboj še velik cilj. Za vsako delo prime, vsem rada pomaga. In življenje jemlje resno.

»Na srečo se človek ne more zanašati. Samo na tisto se zanesem, kar zares znam.«

Poklic? Rada bi pomagala ljudem, zato si ga je izbrala, čeprav se zaveda, kako težak je.

Ob takem mladem rodu se nam ni treba bati za našo prihodnost. In prav vesel sem, da za tem stavkom lahko postavim piko.

Francé Bitenc

»Ta mrčes sploh ne zna pikaniti, temveč seka!« so se vsi vprek do hladilnih pijač, ki so sparjepritoževali in se kot obsedeni ne, da nikoli tega. Kdo se bo praskali. »Nikar ne misli, da še ukvarjal s hlajenjem! Gostje, imaš opraviti samo s srbežem. Če se mrcina komarjeva spravi na pravo mesto, potem ti zraste najmanj taka oteklina, kot bi te picila čebela.«

VSE BLAGOSLOVE TEBI, »TURIST!«

Tako sem namreč vzdihnil, ko sem odkril, da na vrtu hotela Turist ne poznajo komarjev. To so menda iztuhtali tudi Kranjčani, zato ni golo naključje, da tako radi posedajo v tem gostišču. To je pa menda edina dobra stran te restavracije. Vse je

Ankaranskih blagodatni sem se do siteda navžil, pa tudi zapiski v beležnici niso tločakali slabe letine. Zmagoslavno sem jih prelistal in ugotovil, da se bo iz njih rodil, če ne tehten članek, pa vsaj paberkovanje, ki mu bo ta ali oni morda le posvetil nekaj svojega časa.

S. S.

Utrinki z »ljudske veselice«

Začetek ob 15. uri. Zelo pogosto plačilno sredstvo: pettisočdinarski bankovci. (Datum je še blizu izplačilnemu dnevu!)

Ob 19. uri se še vedno pojavl pettisočak, vendar že precej redko. Ob enaindvajseti uri plačujejo s tisočaki. Ob 23. uri plačujemo s stotaki. Podobno s številko »500« je v naših žepih vedno manj; kot ptice selivke so srečno prijadrale v skupno blagajno.

»Dva deci!«

»Ne boš ga, mrha požrešna! Prekleta pijača, nikdar mu je ni dovolj.« In natakarici: »Za vrat mu ga bom zlila, če ga prinesete!«

»Lej, lej, žena! Za vrat mi ga boš zlila? Hoj, slišiš, žena mi bo vino za vrat zlila! Madonca...«

Odmaje se k blagajni:

»Stefan vina!«

Napad ni uspel. Je le prehud v rožcah. Pa vendar še ne preveč: k točilni mizi pošlje znanca. In ta pride s polnim štefanom.

»Hoj, žena! Zdaj pogled, kdo bo meni vino za vrat zlival! Mejdus, ti že ne!«

Ob splošnem smeju in nekaj začudenih obrazih, mu je znanec zlil za vrat in po nedeljski obleki dva litra vina.

»Dvakrat po petsto mi ga zmenjajte!«

Tisočak je trepetal v žuljevi roki.

»Nimamo po pet sto. Po sto, če hočete.«

»Nimate po pet sto? Evo jih!«

Dve žuljavi roki sta pretrgali tisočak na dvoje, še preden je kdo utegnil poseči vmes. Mimogrede sem pomislil na dve trdi dnini, na šestnajst delovnih ur...

»Pij!«

»Daj!« V dolgih požirkih je steklo vino po grlu. Vsa omotena mu je zlezla v naročje.

»Francka, liter gor!«

Osmi tisočak je šel v franže. On se ves rešen nečemu smeje, »ona« pa bruha za plotom...

Namestu njiju sem pomislil na naslednje jutro. »n-o

Ankaranska plaža s toboganom, kjer so Kranjčani prebili večji del svojega dopusta

ZNANSTVENIKI NA ANTARKTIKI

16 ekspedicij v boju za novo celino

Sestnajst znanstvenih ekspedicij iz osmih dežel je manj kot v enem letu raziskalo 26 tisoč kilometrov dosedaj še neraziskanih pokrajin Antarktike. Morda še nikdar v zgodovini človeštva ni bilo vloženega toliko truda za spoznavanje zemlje. Pri raziskavanju Antarktike, kar spada v okvir mednarodnega geofizikalnega leta, so sodelovali znanstveniki Avstralije, Anglije, Francije, Japonske, Nove Zelandije, Norveške, ZDA in SZ.

Plod tega truda je bogat. Odkrili so nova pogorja, mnoga ležišča rud in spoznali, da je ledena skorja, ki obdaja ta del naše zemlje, skoraj polovico debelejša kot so mislili.

Avstralska ekspedicija je raziskala področje okrog lastne baze. Raziskala je tudi dolgo gorsko vrsto. Britanska odprava pod vodstvom dr. Fuchsa je premerila 3,5 tisoč kilometrov dolgo pot od oporišča Weddell Sea čez vso Antarktiko preko Južnega pola in dospela v bazo ob Rosovem morju v 99 dneh.

Raziskovanja so pokazala, da je Antarktika en sam kontinent in ne — kot so domnevali — sestavljena iz mnogih otokov. Na koncu poti se je dr. Fuchsu pridružil še zmagovalac Mount Everest, Hillary.

Področje, ki so ga raziskovali francoski znanstveniki, je po ugotovitvah teh znanstvenikov pod morsko gladino. Najnesrečnejše je končala Japonska ekspedicija, ki se je po enomesečni borbi z zelo slabim vremenom morala umakniti.

Največ pa sta doprinesli pri raziskavanju teh ledenih puščav ZDA in SZ. Sovjetska zveza je postavila na tem kontinentu več opazovalnih postaj. Sestnajstega februarja so dosegli točko, ki je bila skoraj 1700 kilometrov oddaljena od bližnje baze. Sovjetski znanstveniki so tu zgradili opazovalno postajo »Sovjetskaja« in bodo tu počakali poletja, nato pa bodo krenili proti nepristopnemu polu, ki je od tod oddaljen 650 km. Ameriška ekspedicija,

ki je bila ena najštevilnejših, je napravila tri daljša potovanja, od katerih je bilo eno dolgo več kot 2000 kilometrov in je trajalo 113 dni. Ameriški znanstveniki so raziskali tudi velikanski ledenik ob Rosovem morju. Z natančnimi meritvami so ugotovili, da je ledena skorja na tem kraju debelejša od 300 metrov. Neka skupina ameriških znanstvenikov je raziskovala planinski masiv, ki leži v pokrajini Byrd Land. Odkrila je tudi dva gorska masiva ob Vedelovem morju. Ti masivi niso pokriti s snegom in so našli v njih ogromne zaloge železa, bakra in svinca.

Velika podzemeljska jama

Nedaleč od Maratonskega polja, ki leži 40 kilometrov severovzhodno od Aten, so dokrili pred nedavnim veliko jamo, ki je bila zakrita s kapniki in je nekdanja predstavljal svetilišče. Vhod v jamo, ki je bil zasut, so odkrili slučajno, ko so okoliški kmetje preganjali lisice.

Ko so razširili vhod, so bili prvi obiskovalci te podzemeljske jame presenečeni nad velikimi kapniki. Pod jame je bil pokrit z mnogimi predmeti, predvsem s polomljeno keramiko, ki je stara okrog 6000 let. V jami so našli tudi presenetljivo spretno izdelano sekuro.

Geologi so mnenja, da je jama napravila podzemeljska reka pred milijoni let. Skupna dolžina dvorane je nekaj nad sto metrov in je ponekod visoka tudi do pet metrov.

Nenavadna lutka

Ko je pred nekaj dnevi posestnik Anton Jenko iz Sutne 14 pri Zabcici izkopal krompir, je med gomolji našel kaj nenavaden primer gomolja, ki ima obliko glave, kakor ga vidimo na sliki. Gomolj je sorte »Merkur«, tehtal pa 52 dkg.

Kamera, ki vidi preteklost

Skupina ameriških znanstvenikov je izdelala pred nedavnim posebno snemalno kamero, ki je občutljiva za toplotne žarke in jih podobno kot navadni fotografski aparat, registrira na sliki. Odlika te svojevrstne kamere pa je tudi v tem, da je izredno občutljiva in zaznava toplotne razlike do tisočinke stopinje.

S to nenavadno kamero so posneli pred kratkim avtomobil s tem, da so fotografirali prazen parkirni prostor, na katerem je pred nekaj minutami stal avto.

S pripravo, ki jo seveda drže v tajnosti, bodo lahko ugotavljali, kje so podzemeljske tovarne, posebno atomske, ker le te oddajajo precejšnje količine toplote. Torej, kaj pripravna stvarca za vohune.

Prve šole na Gorenjskem

Kot kažejo neki podatki, so že naši davni pradedje na Gorenjskem imeli osnovne šole. Prva šola je menda bila v Škofji Loki, in sicer okoli 1260. Prva šola v Kranju je bila ustanovljena dobrih 200 let pozneje, in sicer 1483. V zgodovinskih arhivih iz 16. stoletja je že omenjena tudi šola v Trzinu,

BUKEV — METUZALEM

Koliko je zanimivosti, mimo katerih hodimo dan za dnem, včasih vse življenje, ne da bi jih opazili. Pravimo, da hodi človek z zaprtimi očmi skozi življenje. Vsega pa res ne kaže prejeti. To velja tudi za več stoletij staro bukev, ki raste na gozdnem parobku na Polici pri Kranju. Višina drevesa in premer debla bomo najzgovorneje ilustrirali, če povemo, da je bukev visoka okrog 40 metrov, obseg debla pa je tolikšen, da ga trije odrasli ljudje ne morejo objeti. No, pa recite, če ni to zares pravi Metuzalem v rastlinskem svetu! In to še ni vse. Deblo bukke se namreč nekako 5 metrov od tal razcepi v štiri enako debele in pravilno rase vrhove. Če bi koga zamikalo, da bi se zavoljo drva s sekuro spravil na tega velikana, naj povem, da je drevo zaščiteno.

Ozračje se bo ohladilo

Splošno mnenje znanstvenikov je, da bo ozračje na naši zemlji postajalo vedno ostreje in vlažnejše, ko bo atomska energija nadomestila uporabo premoga in nafte. V zadnjih sto letih se je temperatura v naseljenih področjih zemlje dvignila povprečno za eno stopinjo. Kaže, da bo ta dvig temperature trajal še precej časa. Kaj je vzrok temu pojavu ni znano, vendar znanstveniki domnevajo, da povzroča to ogljikov dioksid, ki v velikih količinah odhaja v atmosfero.

Izračunali so, da je v zračni plasti,

ki obdaja našo zemljo več kot 500.000 milijonov ton ogljikovega dioksida, ki ščiti zemljo kot steklena streha rastline v rastlinjaku.

Milijone let je bila količina tega plina v zraku nespremenjena, v zadnjih sto letih pa je človek pričel vplivati nanjo z izgorevanjem goril. Vendar gre doba premoga in nafte h kraju, kajti kmalu bo atomska energija nadomestila ta goriva. Posledica tega bo, da se bo zemlja počasi pričela ohlajati. Ta posledica pa bo imela tudi dobro stran, predvsem, ker se ledeniki ne bodo stopili, kajti v zadnjih letih so se s povečanjem temperature pričeli polarni ledeniki topiti. Če bi se vsi ledeniki na zemlji stopili, bi voda poplavlila eno petino današnje kopne zemlje. Strokovnjaki so tudi izračunali, da se vsakih šest let morska gladina dvigne za poldrug centimeter.

37

FRANK OWEN:

EDDIE CHAPMAN PRIPOVEDUJE

»Fritz, aufwiedersehen!«

»Joly Albert — Terreur, Terreur,« sem odgovoril.

Vzpel sem se v letalo. Šlo je zelo težko in legel na trebuh. Preizkusili smo vrata, skozi katera naj bi zleteli; dovršeno so delovala. Zatem so še preizkusili mojo kisikovo masko in telefon.

»Können sie mich hören?« mi je zakričal pilot.

Njegov glas je kaj nenavadno zvenel.

»Ja wohl,« sem odgovoril.

»Gut, gemütliche Reise,« se je glasil odgovor.

Motor je čedalje glasneje grmel; nekajkrat smo udarili ob tla, zatem pa — odleteli v noč.

IX

IZ TEMNE NOČI

Ležec na trebuhu, nisem mogel videti, kaj se dogaja v nosu letala, kjer sta sedela pilot in navigator. Radiotelegrafist je sedel nedaleč od mene; čevljev daleč od mojega obraza je bila montirana strojnica za obrambo letala. Moja glava je bila obrnjena v isti smeri. Pod seboj sem lahko videl skozi rezo v slabo napravljenih vratih drobne, medleče lučke na letališču.

Vzpenjali smo se čedalje više; pod nami je bila trda tema, iz katere se je kdaj pa kdaj zasvetilo. Ukrivil sem

sem hrbet, kar je bilo težavno, ker me je vreča težila, petnajst centimetrov nad mojo glavo pa so bili razni instrumenti. Na levi strani so instrumenti še bolj silili vame; na desni, tik zraven mene, so ležale torbe z razstrelivom. To letalo prav gotovo ni bilo izdelano za udobne polete. Preklete! Zakaj me je pilot nalagal, da bo potovanje udobno? Sam bi si znal izmisliti veliko udobnejše načine za potovanje.

Čutil sem bučanje vetra in bobnenje motorja, ko smo se vzpenjali. Radiotelegrafist je odprl kisik. »Alles in Ordnung?« je segel pilotov glas do mojih ušes. Odvrnil sem: »Ja wohl, alles gut,« čeprav tedaj to ni bilo ravno res.

Kdaj pa kdaj sta pilot in navigator debatirala o naši smeri in hitrosti. Radiotelegrafist je tipkal na svojem tasterju sporočila, potem pa je začel skozi odprtino v podu spuščati aluminijaste trakove. Kasneje sem izvedel, da je to počenjal zato, da bi se izognil nevarnosti radiolokacije.

»Nad Rokavskim prelivom smo,« mi je rekel neki glas. Spodaj, globoko spodaj sem v siju mesečine zagledal vodo in bele pene. Skozi reže sem zavohal morje; začelo me je zebsti; zaradi nenavrednega položaja, v katerem sem bil, nisem mogel ohraniti normalnega krvnega obtoka. Masiral sem si noge, da bi se znebil šibkega krča.

»Herr Leutnant,« sem vprašal, ali mi boste povedali, kadar bomo nad Anglijo?»

»Ja wohl,« se je glasil odgovor.

Ujel sem blisk žarometov. Videti je bilo, kakor da jih na stotine maha v vseh smereh.

»Jetzt,« je kričnil pilot v mikrofoni. »Anglija je tu.« Vsi trije člani posadke so pri pričeli zagnali svoj bojni krik: »Buzz! Buzz! Buzz!« Ta krik je ustrezal tuljenju »štuk« pri navpičnem bombardiranju. V daljavi so se pod menoj pojavili majhni barvasti baloni. Opazoval sem jih brez zanimanja vse dotlej, dokler nisem opazil,

da streljajo na nas. Cunje oblakov so zakrivale svetlobo iz žarometov, ko smo leteli čeznje.

Izenada mi je nekdo potrkal po glavi; radiotelegrafist mi je pokazal deset prstov — čez deset minut bom zapustil letalo. Letalo je bobnelo skozi zrak. Še en udarec po glavi. To je bil dogovorjeno znamenje, naj snamem svojo kisikovo masko in si natakem padalsko čelado. To sem tudi storil; telegrafist mi je zatem dajal znake, naj nekaj izberem, česar pa nisem mogel razumeti. Čedalje bolj divje je mahal z rokami, nato pa napravil kretnjo, kakor da dela voz. Pozabili smo namreč privezati prosti del konopca mojega padala na klin. Ta padala so delovala s konopcem, ki je bil pritrdjen na njihovem vrhu in ki ga je bilo treba privezati na kako trdno reč v letalu, da bi se pri skoku sploh odprlo. Čez nekaj trenutkov bi premaknil ročico in skočil v smrt. Pritrdil sem konopec na klin, ki je molel iz zaboja za strelivo, in čakal.

Še en udarec po glavi — to je bil signal za odhod. Zasukal sem ročico in loputa je popustila. Pomahal sem telegrafistu in videl, kako se smeje in mi maha z roko. Sklonil sem glavo in iznenada zaslišal strahotno praske-tanje krogel. Kobalil sem se in kobalil... običal sem v tej prekleti luknji! Napel sem vse svoje sile, kar je bilo seveda nevarno. Zaman! Izenada sem začutil krepak udarec po zadnjici in zletel sem iz letala. Nad seboj sem zagledal rep letala... Padalo se je odprlo. Slišal sem regljanje strojnice; neki nočni lovec me je vzel na muho. Za hip nisem mogel presoditi, kaj se dogaja okrog mene. Zanimalo me je, ali bo britanski lovec zadel obme.

V dalji je zamiralo bobnenje motorjev. Moje padalo se je slabotno gugalo. Izza roba oblaka se je prikazala luna sredi migljajočih zvezd. Pogledal sem na uro — bilo je deset minut čez drugo. »Čigar srce nikoli ne sovraži, je blažen,« sem pomislil in se malo histerično zasmel. Mirno, tiho sem padal, izpod neba sem se vračal domov. Pod mano je bila Anglija, moja domovina.

Sobčev bajer se je uveljavil

Rekorden obisk turistov
v okolici Radovljice

Prijeten gozdiček z livadami med Savo Dolinko in »Sobčevim bajerjem«, je bil še pred leti znan samo prebivalcem Lesc in najbližje okolice. Letos pa je tam nepričakovano hitro oživel. Taborniki iz raznih dežel, ljubitelji prirode in miru, največ pa jih je seveda iz sosednje Avstrije. Med domačimi gosti pa jih je še vedno iz sosednje Avstrije. Med domačimi gosti pa je največ vojvodincev, pa tudi Beograjčanov.

Porast turistične dejavnosti, ki prinaša občini vsestranske koristi, je pripisati prav Sobčevu bajerju. Za ureditev tega privlačnega kraja s campingom vred so porabili sicer precej denarja, ki pa se bo hitro obrestoval. Pravkar napeljujejo vodoval in elektriko na prostor za taborjenje, tako da bo v prihodnji sezoni bivanje tod še prijetnejše.

Mnogi gosti, ki so letos tam prvič taborili in spoznali ta kraj, so se zanj tako navdušili, da so prijavili svoj prihod tudi v prihodnji sezoni.

Primer Sobčevega bajerja kaže, da je denar za ureditev primernih turističnih krajev, kjer so za to tudi drugi pogoji, lahko najbolje naložen.

K. M.

OD BOHINJA DO KARLOVCA

Velik uspeh malega kolektiva

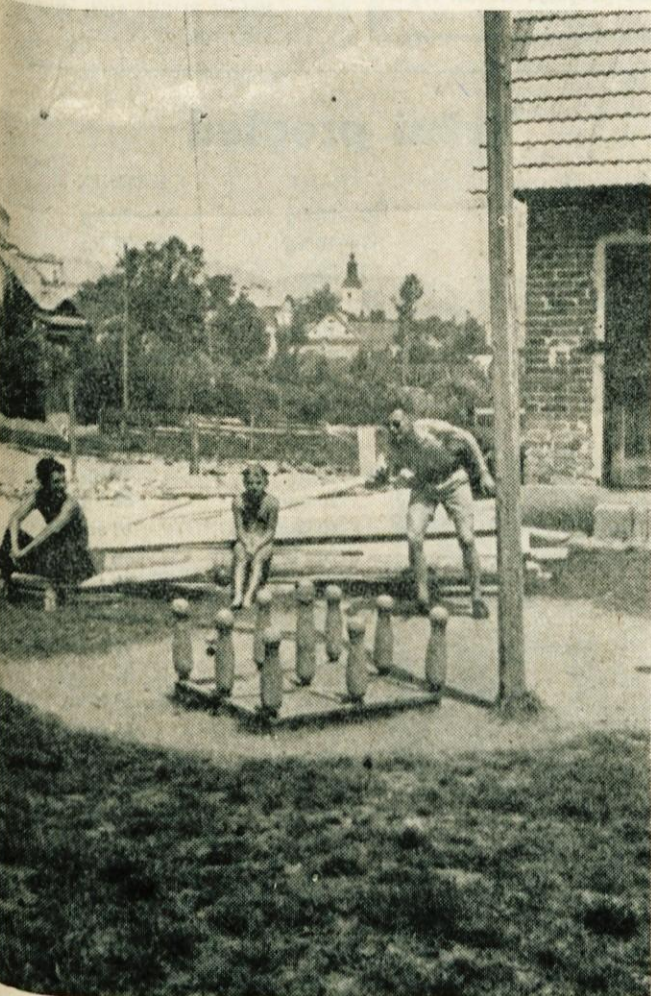
Potrebe so narekovala, da so v Bohinjski Bistrici pred 5 leti uredili malo ključavničarsko-kleparstvo delavnico. Pred njihovimi vrati so bila stara kolesa, lonci in kotli ter drugo orodje, ki so ga domačini prinašali v popravilo.

Kaj kmalu pa je kolektiv prenestel meje občine in okraja, pa tudi republike. Nek inženir iz Avstrije, jim je zaupal izdelavo ventilacije za lesno-predelovalna podjetja. Začeli so malodušno. Izdelovali so in montirali prve ventilacijske — čistilne naprave za razne tovarne oziroma delavnice, kjer je mnogo prahu. Njihove naprave po posebnih vsesalnih cevih spravljajo ves prah in žaganje v zraku v posebne posode.

Njihovo prvo večje delo je bila oprema lesno-industrijskega obrata »Tomaž Godec« v Bohinjski Bistrici. Tu so dobili prve izkušnje in tudi pogum. Potem so začeli prevzemati večja dela. Tako so med drugim opremili Lesno-industrijsko podjetje v Celju. Sedaj končujejo montažno dela v lesnem kombinatu v Logatcu in celo v Varaždinu.

Vrednost letošnjih del so predvidevali na 7 milijonov dinarjev. Po sedanjih uspehih pa kaže, da bodo ta plan prekoračili za najmanj 2 milijona dinarjev, kar je precej za 16-članski kolektiv. Zlasti še, ker tudi ob takem napredku niso opustili prvotnega dela in se še ukvarjajo z manj donosnimi popravili in drobnimi deli za potrebe domačinov.

K. M.

POČITNIŠKA ZABAVA
Skica z loškega kopališča

TENISKO PRVENSTVO KRAJNA

Pretekli teden je bilo v Kranju sindikalno prvenstvo v tenisu. Nastopile so štiri ekipe, ki so v posameznih dvobojih igrala takole: Planika — Iskra 2:1, Planika — Triglav 3:0, Triglav — Prosveta 2:1, Prosveta — Iskra 2:1, Iskra — Triglav 3:0 in Planika — Prosveta 2:1. Naslov letošnjega prvaka je osvojilo moštvo Planike in bo zastopalo Kranj na sindikalnem prvenstvu Slovenije.

Planika	3	3	0	7:2	6
Prosveta	3	1	2	5:4	2
Iskra	3	1	2	5:4	2
Triglav	3	1	2	2:7	2

R.

TRIGLAV : RAKEK 5132:4815

V okviru priprav za bližnje srečanje z državno reprezentanco, so se Kranjčani v četrtek pomerili s kegljači Rakeka. Premagali so jih z občutno razliko 517 kegljev. Martelanc je bil tudi tokrat odličan; saj je podrl 932 kegljev in za celih 100 kegljev premagal najboljšega tekmovalca Rakeka — državnega reprezentanta Groma.

Rezultati: Triglav 5132 (Martelanc 932, Starc 884, Turk 838, Kordež 806, Ambrožič 851 in Vehovec 824).

Rakek 4814 (Pregelj 800, Homovec 787, Domicelj 771, Strukelj 800, Janež 825 in Grom 832).

L. S.

KAMNIK NI VZDRŽAL

V Kamniku je prejšnjo nedeljo gostovala nogometna enajstostorica Planike iz Kranja. Kamničani so v začetku drugega polčasa že vodili s 3:0, vendar pa proti koncu niso mogli zadržati silnega poleta kranjskih igralcev, ki so dosegli pet zaporednih golov in postavili končni rezultat 5:3 (0:2) v svojo korist.

GOSTJE NISO PRIŠLI

Ta teden bi moral biti v Kamniku plavalni dvoboj Kamnik : Rovinj. Ker gostje niso prišli, so Kamničani pomerili svoje moči v domači klubski prireditvi, vendar v nobeni disciplini ni bil dosežen kak pomemben rezultat. Gledalcev je bilo kljub temu precej.

PRECEJSNJE ZANIMANJE MED GORJANI ZA TELESNO VZGOJO — POMANJKANJE VADITELJEV ZA USPEŠNEJŠE DELO

»Naša četica koraka...« so zapeli cicibani, ko smo se pripeljali z avtomobilom mimo telovadišča v Gorjah. Pogled na otroke, ki so s punčkami, medvedki in drugimi igračkami izvajali svojo vajo, je bil dokaj mikaven. Ustavili smo se in zvedeli, da se cicibani TVD »Partizan« Gorje pripravljajo za nastop na telovadni akademiji, ki jo bo društvo v nedeljo priredilo v počastitev krajevnega praznika.

Za telesnovzgojno dejavnost je v Gorjah precejšnje zanimanje. Čeprav je poletje, ko zlasti na podeželju primanjkuje časa, se mladi Gorjani kaj radi in skoraj vsak dan zbirajo pred domom Partizana. Najmanj štideset jih je, ki skozi vse leto vadijo na telovadišču ali pa v telovadnici. Ta številka pa se v zimskem času seveda precej poveča, tako da večkrat v telovadnici ni dovolj prostora za vse.

Jeseniški telovadci se se vrnili z letovanja v Baški

V petek zvečer se je vrnila druga skupina pionirjev in pionirk, mladincev in mladink ter članov in članic TVD »Partizan« Jesenice, ki so taborili v Baški na otoku Krku. Kot v prvi, je bilo tudi v drugi skupini nad 100 telovadcev. Ker so pred jeseniškima skupinama v Baški taborili tudi člani javniškega »Partizana«, je bilo letos na odhodu na Jadranu okoli 300 telovadcev z Jesenic in Javornika. Prav gotovo bo letošnje letovanje na Jadranu vsem velika vzpodbuda za še vestnejše delo v prihodnje.

U.

SLAB NASPROTNIK

NK »Jesenice« : »Planika« 5:0 (4:0)

Jesenice, 24. avgusta

Nogometna tekma za vstop v enotno slovensko ligo. Igrišče NK »Jesenice«. Vreme oblačno. Gledalcev okoli 600.

Moštvi sta se sodniku Vladu Jakšetu iz Ljubljane predstavili v standardnih postavah.

Strelci: Cene Valentar v 28., Marijan Medja v 34., Gasar Franc iz 11-metrovke v 39. in Dušan Hribar v 38. in 84. minuti.

Jesenice so zaslužno osvojile 2 točki, saj so bile vseskozi boljše mostvo. Moštvo Planike je povsem zatajilo, tako da je igra potekala več ali manj samo na njegovi polovici.

Takoj v začetku so Jeseničani napadli in že v prvih minutah nevarno ogrozili Vidičeva vrata. Čeprav pa je gol lep čas visel v zraku, je bilo treba nanj čakati 28 minut, ko je Cene Valentar lepo podano žogo z levega krila porinil mimo nemočnega vratarja Planike v mrežo. — Po tem голу so se Jeseničani razigrali in posebno preko Hribarja, ki je bil najboljši mož na igrišču, začeli z vrsto napadov, ki so v pičlih petih minutah prinesli še tri zadetke v črno.

Pionirji TVD »Partizan« Gorje med vajo

„Naša četica koraka...“

PRECEJSNJE ZANIMANJE MED GORJANI ZA TELESNO VZGOJO — POMANJKANJE VADITELJEV ZA USPEŠNEJŠE DELO

lešem in je za telovadbo neprimerno.

O težavah, ki jih ima TVD »Partizan« Gorje bi bilo prav, da bi razpravljale vse krajevne organizacije. Skušale naj bi društvu olajšati delo v prihodnosti. To društvo spriču uspehov, ki jih dosega pri vzgoji mladine, tudi zasluži.

FaBo

V Mojstrani spet TVD „Partizan“

Po sklepu rednega letnega občnega zbora TVD »Partizan« Dobje-Mojstrana, ki je bil januarja letos, se je društvo preimenovalo v smučarsko društvo »Mojstrana«. Ta sklep in preimenovanje društva pa ni bil utemeljen in tudi ni bil v skladu z načeli telesno vzgojne in športne dejavnosti. Nesmiselno je bilo namreč ustanoviti smučarsko društvo, ker so člani društva gojili tudi ostale športe: odbojko, namizni tenis, atletiko in delno tudi nogomet. Res je sicer, da je imelo društvo »Partizan« v Mojstrani vrsto težav, ker ni imelo društvenih prostorov in je bilo skoraj brez vsakršnih sredstev.

O vsem tem so bile kasneje obširne razprave med tamkajšnjimi športnimi funkcionarji,

Zmagali dve minuti pred koncem

TRIGLAV : BRANIK 1:0 (0:0)
Kranj, 24. avg. — Na igrišču Triglava je bila danes četrtfinalna tekma za pokal FLRJ med Triglavom in Branikom iz Maribora. Tekmo si je ogledalo okoli 800 gledalcev.

Tekma je bila zelo slaba in kljub temu, da se je Triglav na prve tekme v tej sezoni temeljito pripravil, ni odpravil svojih slabih napak. Napadalcu so še vedno nespretni, poleg tega pa je bila danes tudi obramba precej nezanesljiva in je v 84. minuti celo prejel gol, ki ga je sodnik zaradi offsidea razveljavil. Tudi Branik je pokazal slabobo igro, le da so bile njegove akcije, sicer redke, bolj nevarne kot Triglavove. Kranjčani so dosegli zmago šele dve minuti pred koncem, ko je Horvat na predložek Brezarja I. dosegel zmagoviti gol.

Triglav je nastopil danes z zelo pomlajeno postavo, v kateri se je obnesel mladi branilec Žnidar, ki je bil najboljši na igrišču, medtem ko je bil izredno slab Horvat, ki se je z doseženim golom le delno opravičil.

Nogometne zdrahe v Bohinju

Nogometni klub pred razsulum — Nezdravi pojavi
v vodstvu kluba

Že dlje o nogometaših iz Bohinja ni slišati besedice. Maršikdo se je že vprašal, kaj je temu vzrok.

Res, nekaj, morda še pred dvema letoma, je bilo življenje nogometnega kluba v Bohinju dokaj živahno. Pionirji, mladinci

in člani so imeli svoja moštva, ki so na nogometnih igriščih kaj rada poskrbeli za prijetna presenečenja svojim navijačem in pripravila bridka razočaranja rutinarnejšim nasprotnikom. Tudi po več sto gledalcev se je zbralo ob nedeljskih popoldnevih okrog igrišča in navdušeno bodrilo svoje žogoborce. Toda o takšnih prizorih iz Bohinja ni več moč govoriti. Skratka, nogometni klub že dlje života, v zadnjem času pa je celo vprašanje, ali bo v Bohinju še nogometni klub ali ga ne bo več. Vzrok temu je vodstvo kluba.

Ob ustanovitvi kluba je bilo članov precej, iz leta v leto pa jih je manj. V klubu so člani videli le žogo in jo neusmiljeno »natepavali«, medtem ko o ostalem klubskem in družabnem življenju sploh niso razmišljali. Mladi športniki niso imeli prave športne vzgoje. Vse kar je bilo je bila žoga. Razumljivo je, da je takšno življenje za današnjega mladega človeka dolgočasno. Članov v klubu je bilo zaradi tega vedno manj, čeprav je v njih še vedno tlela želja po športnem udejstvovanju. Domačih igralcev za prvo moštvo, ki je tekmovalo v GNP je zato zmanjkovalo in vodstvo kluba jih je bilo prisiljeno »uvažati«. S tem pa je zanimanje med gledalci pojemalo. In tako je prišlo do stanja, kakršno je sedaj v klubu. Jasno je, da je temu krivo vodstvo kluba, ki svojih članov ni znalo vzgojiti v vsestransko razgledane športnike.

Primer nepravilnega dela v bohinijskem nogometnem klubu, naj bo opozorilo vsem, ki še vedno napačno mislijo, da je pri nogometu okroglo usnje vse. Želeti pa je, da tudi v Bohinju zaradi tega ne bo prišlo do razsula v nogometnem klubu, temveč da bo dosedanje delo kluba le dragocena izkušnja za prihodnje delo.

FaBo

-an

gorenjski obveščevalci

MALI OGLASI

Hlodovino, smreka, jelka in deske 25, 30, 50 mm kupim. — Mlakar Vilko, izdelovalnica posteljnih mrež, Kranj, Jezerska cesta št. 6. 1405

Sprejememo v službo šoferja B kategorije, strugarja in avtomehnika. Nastop službe možen takoj. Plača po tarifnem pravilniku. Interesenti naj se javijo pri »Avtoservisu« Jesenice. 1450

Prodajam 4 pletene steklenice in sodove. Stare Janez, Jelenčeva 27, Kranj. 1451

Prodajam več voz ovsene in pšenične slame mešane z lucerno. Enega konja lipicanca s polno opremo, 2 težka voza, 1 zapravljenec. Predmeti so na vpogled vsak dan. — Kokal Franc, Obrtniška ul. 27, Jesenice. 1452

Prodajam motorno kolo »Jawa« 250 ccm ali zamenjam za Moped. Naslov v ogl. oddelku. 1453

Prodajam klavir nemške znamke. Semen Jože, Tomšičeva 18, Kranj. 1554

Prodajam radio aparat »Lorenz« 8-cevni. — Igra na baterije in električni tok. Cena po dogovoru. Jurajevič Jože, Mlaka št. 12, Kranj. 1386

RADIO LJUBLJANA

Poročila poslušajte vsak dan ob 0.05, 6., 10., 13., 15., 17., 22. in 22.55 uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri. Ob nedeljah pa ob 6.05, 7., 13., 22. in 22.55 uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri.

PONEDELJEK, 25. AVGUSTA

9.00 Radijski roman — Jules Roy: Srečna dolina — VIII. 9.20 Umetne in narodne pesmi poje Gorenjski vokalni kvintet.

11.30 Oddaja za otroke — a) Radivoj Papič: Junaka in gozdar — b) Otroške pesmi Karla Pahorja izvaja duet Zdenka Goljevčev in Nada Makoter, pri klavirju Andrej Jarc.

12.00 Opoldne s triom Slavka Avsenika.

12.15 Kmetijski nasveti — ing. Jakob Ferjan: Jesenska prireja pujskov.

14.00 Popevke se vrste.

15.40 Listi iz domače književnosti — Vasko Popa: Pesmi.

17.15 Popevka tega tedna.

17.15 Srečno vožnjo!

18.00 Družinski pogovori — Vladimir Cvetko: Nisem razpoložen.

18.10 Solistični koncert violini — Alija Dermelja, klarnetista Milenka Stefanoviča in violinista Pala Lukasca.

20.35 Pisatelji o sebi. Salvador de Madariaga.

20.50 S festivala v Dubrovniku.

TOREK, 26. AVGUSTA

8.05 Odlomki iz slovenskih oper.

8.40 Potopisi in spomini — Borro Pavlovič: Sprehod po Holandiji.

9.20 Odprimo glasbeni atlas.

10.10 Venček narodnih.

11.00 Za dom in žene.

11.15 Samospeve jugoslovanskih skladateljev poje Sonja Draksler, Zina Krelja in Branko Pivnički.

12.15 Kmetijski nasveti — ing. Božo Ilić: Nove gnojilne mešanice za ozimino.

12.25 V narodnem tonu a) Veseli godci igrajo, b) Narodne pesmi iz Slavonije.

15.40 Po slovenski planinski transverzali od Maribora do Kopra — X. Od doma pod Storžičem do Mojstrane.

16.00 Ura popevk in ritmov.

17.10 Za ljubitelje in poznavalce.

18.00 Kulturni pregled.

18.45 Domače aktualnosti.

20.45 Radijska igra — Milan Begovič: Brez tretjega.

22.15 Za prijatelje jazza.

SREDA, 27. AVGUSTA

8.25 Po motivih narodnih melodij.

9.00 Dopoldanski simfonični koncert.

11.30 Športna reportaža — Pogovor starega profesorja z mladim športnikom.

12.15 Kmetijski nasveti — ing. Dušan Modic: Investicijski

Vseljivo enodružinsko nedograjeno hišo z vrtom na krasni legi v okolici Kranja prodam. Ponudbe oddati v oglasni odd. pod šifro »Takoj«. Cena po dogovoru. 1455

Opozarjam vsakogar, da nisem plačnica dolgov za Traven Ivanom, Naklo 79. — Žena Angelca. 1456

Izgubil sem denarnico z dokumenti od »Avtoprometa« do avtobusne postaje Kranj, dne 22. avgusta ob 10. uri. Najditelja naprošam naj jo proti lepi nagradi vrne na ime Kmet Ciril, Adergas 16, Cerklje. 1457

Kupim žensko kolo do 18.000 din vrednosti. Naslov v oglasnem oddelku.

KINO

»STORŽIČ«, KRANJ: 25. avgusta ob 16., 18. in 20. uri danski film »ŠE NI PREPOZNO« — zadnjič, 26. in 27. avgusta ob 16., 18. in 20. uri ameriški film »DAMA IZ ŠANGAJA«.

28. avgusta ob 16., 18. in 20. uri češki barvni film »POKORNO JAVLJAM«.

»PARTIZAN«, KRANJ: 25. in 26. avgusta češki barvni film »POKORNO JAVLJAM«.

27. avgusta ob 20. uri predpre-

program za nove sadovnjake.

Intermezzi in valčki.

14.30 Radijski leksikon.

14.45 Igra zabavnih orkester Radia Ljubljana.

15.40 Pri klasičnih mojstrih.

16.00 Koncert po željah.

18.00 Sestanek ob šestih.

18.20 Pesmi planin.

18.45 Razgovor o mednarodnih vprašanjih.

20.00 A. Foerster: Gorenjski slavček, opera v treh dejanjih.

22.15 Plesni zvoki.

ČETRTEK, 28. AVGUSTA

8.05 Orkestralna matineja.

9.00 Radijski roman — Jules Roy: Srečna dolina — IX.

10.10 Odlomki iz romantičnih oper.

11.30 Oddaja za cicibane.

12.15 Kmetijski nasveti — Pavla Janež: Skrbi kmečkih staršev pred začetkom šolskega leta.

12.40 Narodne in umetne pesmi poje ženski zbor »France Prešeren« iz Kranja p. v. Petra Liparja.

15.40 Filmska kronika.

16.00 Glasbene uganke.

18.00 O majhnih rečeh ob veliki reki (reportaža).

18.15 Iz solistične glasbe španskih skladateljev.

18.45 Radijska univerza: dr. Jan Zabinski: Prerod evropskega bizona, II. del.

20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov.

21.30 Zagrebški solisti pod vodstvom Anzquija Janigra.

PETEK, 29. AVGUSTA

8.05 Švedska ljudska pesem in ples.

8.30 Variete na valu 327.1.

10.10 Pet pevcev — pet popevk.

11.00 Za dom in žene.

11.10 Za prijetno razvedrilo.

12.15 Kmetijski nasveti — Janko Lipovec: Razne možnosti predelave sadja.

12.45 Partizanske pesmi po narodnih motivih.

13.30 Od arije do arije.

14.30 Turistična oddaja.

15.40 Iz svetovne književnosti — Franc Jakobson: Pridiga.

16.00 Koncert ob štirih.

18.00 Iz naših kolektivov.

18.45 Zanimivosti iz znanosti in tehnike.

20.00 Bolgarske narodne pesmi.

20.15 Tedenski zunanje-politični pregled.

21.15 Oddaja o morju in pomorščakih.

22.40 Poje Frank Sinatra.

SOBOTA, 30. AVGUSTA

8.05 Mladina poje.

8.40 Humoreska tega tedna. — Karinthy Frides: Kdo bo koga prvi tikal.

9.00 Iz opernega sveta.

11.30 Pionirski tednik.

12.15 Kmetijski nasveti — ing. Gregar: Vrt v septembru.

16.00 Ura ritmov in popevk.

18.00 Radijski leksikon.

18.45 Okno v svet: Aljaska.

20.00 Zabavni sobotni večer.

22.15 Oddaja za naše izseljence.

NESREČE

UMRLA BLIZU HIŠE

Pretekli petek so ljudje v Gorenji vasi pri Poljanah in okolici zvedeli o nenadni smrti 40-letne Marije Eržen iz Stare Oselice. Našli so jo mrtvo blizu njenega doma. Imenovana je bila slaboumna. Zadnje čase pa tudi bolna. Kljub temu je njena nepričakovana smrt iznenadila ljudi.

NA OVINKU

Čeprav je Franc Čadež že dolgo za volanom avtobusa in dobro pozna tudi ceste iz Kranja do Besnice, se mu je v petek, 22. avgusta, na tej progi pripetila nesreča. Na nekem nepreglednem in hkrati tudi ozkem ovinku mu je privozil nasproti tovornjak Minskega podjetja iz Škofje Loke. Zavrtilo se zavoro toda zaradi kratke razdalje je bilo trčenje neizbežno. Dobro da ni bilo večje nesreče, kot le nekaj materialne škode na vozilih.

ŽENSKO TRUPLO NA BEGUNŠČICI

Pred dnevi so našli neznano žensko truplo v Prevaljah na Begunščici, blizu Roblekovskega doma. Obvestili so preiskovalnega sodnika in tudi gorske reševalce, ki so truplo prenesli do Drage pri Begunjah. Sodiijo, da je bilo ženski kakih 50 let. Drugi podatki o njej še niso znani. K. M.

ZAHVALA

Taborniki »Rodu Srebrnega galeba« iz Kopra se najiskrenejše zahvaljujejo vsem tistim prebivalcem Poljan in Visekega, ki so na kakršenkoli način olajšali in opešali naše taborjenje v Poljanski dolini.

Uprava Rodu »Srebrnega galeba«, Koper

ZAHVALA
Zelo toplo se zahvaljujem Državnemu zavarovalnemu zavodu v Radovljici in »Glasu Gorenjske« za izplačano nezgodno zavarovalnino po možu Francu. Žena Jera Žerovnik

TOVARIŠKO SREČANJE ŠTAJERSKIH BORCEV IN AKTIVISTOV

ob 15. obletnici ustanovitve VI. SNOUB »Slavka Šlandra« v Mozirju, dne 6. in 7. septembra 1958.

PROGRAM:

6. septembra:

ob 12. uri odkritje spomenika Šlandrovi brigadi na Špiku, na kraju njene ustanovitve
ob 17. uri slavnostna seja ObLO Mozirje in odkritje spominske plošče na »Domu Šlandrove brigade«
ob 20. uri akademija TV društev Partizana

7. septembra:

ob 9. uri v Lokah pri Mozirju Zbor borcev Šlandrove brigade in aktivistov
ob 10. uri slavnostno zborovanje — proslava 15. obletnice ustanovitve brigade »Slavka Šlandra«
Po proslavi zabava s kulturnim programom

Občinski odbor Zveze borcev Mozirje

TOVARNA LEPENKE V TRŽIČU

razpisuje

v smislu Uredbe drugo javno ustmeno licitacijo za oddajo gradbenih, gradbeno obrtniških in inštalaterskih del za stanovanjsko zgradbo — petorček na Slapu pri Trziču.

Predračunska vrednost vseh del znaša 13.577.035 din. Rok dograditve zgradbe je 20. junij 1959.

Licitacija se bo vršila dne 10. septembra 1958 ob 11. uri v pisarni podjetja.

Licitacijski elaborat je na vpogled pri podjetju. Ponudba mora biti opremljena z vsemi odgovarjajočimi taksami in predana z odgovarjajočo varščino in poravnano občinsko takso v gotovini 1 uro pred najavljeno licitacijo.

O B J A V A

Vpisovanje v vse razrede Vajenske šole raznih strok v Kranju, Cankarjeva ul. 2 bo v ponedeljek, dne 25. avgusta in torek, dne 26. avgusta 1958.

Dopoldne od 9. do 12. ure in popoldne od 14. do 17. ure.

Vsak učenec mora k vpisu prinesiti: učno pogodbo, zadnje šolsko spričevalo in rojstni list, ter din 300.— (tri sto) kot kavcijo, katero dobi ob zaključku šolskega leta vrnjeno.

Redni pouk za vse razrede se bo pričel 5. septembra 1958.

UPRAVITELJSTVO

O B J A V A

Z ŽELJO, DA BI OMILILI NAVAL V ŠOLSKI SEZONI MESECA SEPTEMBRA, NAPROŠAMO VSE CENJENE ODJEMALCE: URADE, USTANOVE, ORGANIZACIJE, DRUŠTVA IN PODJETJA, DA NABAVIJO SVOJE POTREBSČINE ZA MESEC SEPTEMBER ŽE V AVGUSTU.

TRGOVSKO PODJETJE

KNJIGARNA »SIMON JENKO«

K R A N J

SPOROČAMO, DA JE IZŠEL NOVI ZEMLJEVID MESECA SEPTEMBRA, NAPOŠAMO VSE CENJENE ODJEMALCE: URADE, USTANOVE, ORGANIZACIJE, DRUŠTVA IN PODJETJA, DA NABAVIJO SVOJE POTREBSČINE ZA MESEC SEPTEMBER ŽE V AVGUSTU.

DROBNE
v vse GorenjskeNA JAVORNIKU BODO ODKRILI
SPOMINSKO PLOŠČO

Organizacija ZB Pševo-Javornik pod Joštom se že dlje pripravlja na slovesno odkritje spominske plošče sedmim padlim borcem in žrtvam fašističnega terorja iz obeh vasi. Ploščo, ki bo na osnovni šoli na Javorniku, bodo odkrili prihodnji mesec. Ob tem dogodku bodo množične organizacije, vaščani in šoloobvezni otroci izvedli skrbno pripravljeno kulturno prireditev. —an

SOLE BODO ZAČELE REDNO
S POUKOM

Bliza se začetek novega šolskega leta. Toda nekatera šolska poslopja se še obnavljajo. Vsiljuje se dvom, če bodo vse

šole lahko začele pravočasno s poukom.

Na tajištvu za solstvo pri OLO pravijo, da doslej ni vzrokov za zakasnitve. Ob letošnjih počitnicah so res izvedli več obsežnejših popravil na nekaterih šolskih poslopjih. Edino bi moralo slabo vreme lahko povzročilo zakasnitev za dan, dva pri obnovitvenih delih kranjske gimnazije. Sicer pa bo povsod v našem okraju začel redni pouk v petek, 5. septembra, kot je določeno.

V HOBOVŠAH GRADIJO NOV
MOST

Okrajna uprava za ceste v Kranju je pred tremi tedni začela graditi nov železo-betonski most čez potok Hobovščico na cesti III. reda Trebija—Sovodenj—Podlomišče v Poljanski dolini. Dela izredno hitro napredujejo. Konec preteklega tedna so delavci in zidarji zgradili najtežji del mostu — mostno betonsko ploščo. Nov most bo že prihodnji mesec izročen svojemu namenu in bo dolg 9 metrov, širok pa 6 metrov. Stari most je bil ozek in lesen, ker pa je bil že povsem izrabljen, ni mogel več zadostiti prometu. —an

PRVI SESTANEK
PRED NOVO SEZONO

Med tednom so se sestali prvič pred novo sezono, odborniki »Svobode« — Tomaž Godceč iz Bohinja. Razpravljali so o okvirnem delu svojih sekcij za prihodnjo sezono. Največ pa so govorili o pevski sekciji, ki zadnja leta praktično sploh ne obstoja več. Ker pa je zanimanje za zborovsko petje v Bohinju precejšnje, so sprejeli sklep, da mora »Svoboda« v novi sezoni zastaviti vse sile, da bo v Bohinju spet ustanovljen pevski zbor.

KAMNIK V SLIKAH

Turistično društvo v Kamniku je založilo serijo lepih razglednic v velikem formatu z motivi iz Kamnika in okolice. Posebno lepi so posnetki mesta s planinami in mestnih delov s Starega gradu. Tako lepih razglednic dozdaj v Kamniku še nismo imeli.

TRGOVINE MODERNIZIRAJO

Trgovsko podjetje »Petrošnik« v Kamniku je opustilo špecerijsko trgovino na Grabnu; na Titovem trgu pa jo je moderniziralo in uvedlo nepretrgano obratovanje od 7. do 20. ure. Opustilo bo tudi špecerijsko trgovino ob kavarni in uporabilo prostor za razširitev manufakturne trgovine, ki je v sedanjih prostorih preveč stisnjena. Trgovsko podjetje »Tobak« namerava v posloplju »Grajškega dvora« odpreti non-stop trafik, v kateri bi bila tudi pisarna Turističnega društva.

Tržni pregled

	KRANJ	KAMNIK
jabolka	20—25 kg	20—25 kg
hruške	35—40 kg	30—35 kg
lisičke	15—20 l	30 l
rdeča pesa	25—30 kg	20—30 kg
fižol v stročju	40 kg	35—40 kg
solata	45—50 kg	50—60 kg
paprika	30—50 kg	40—50 kg
čebula	30—50 kg	50 kg
kumare	10 kg	8 kg
kumarice za vlaganje	45—60 kg	50 kg
špinača	20 merica	30 kg
korenček in peteršilj	10 šopek	10 šopek
ješprenj	70 l	80 l
fižol	40 kg	60 l
proso	40—50 l	45 l
krma za kokoši	40—45 l	40 l
kaša	80 l	80 l
česen	5—10 kom.	5—10 kom.
krompir	12 kg	12 kg
jajca	17—20 kom.	19—20 kom.
sir	80—90 kg	120 kg
surovo maslo	480—500 kg	480 kg
paradižnik	30—50 kg	36 kg

Dopisujte v „Glasu Gorenjske“